

15

Ілюстрована Шевченківська Бібліотека

№ 17

Марина.

З 1 малюнком і портретом.

Накладом „Канадйского Фармера“

557 MAIN STREET.

WINNIPEG, CANADA

Ілюстрована Шевченківська Бібліотека
№ 17.

Марина.

З 1 малюнком і портретом.

Накладом „Канадійского Фармера.”
852 Main Street, Winnipeg, Canada.

PG 32-17

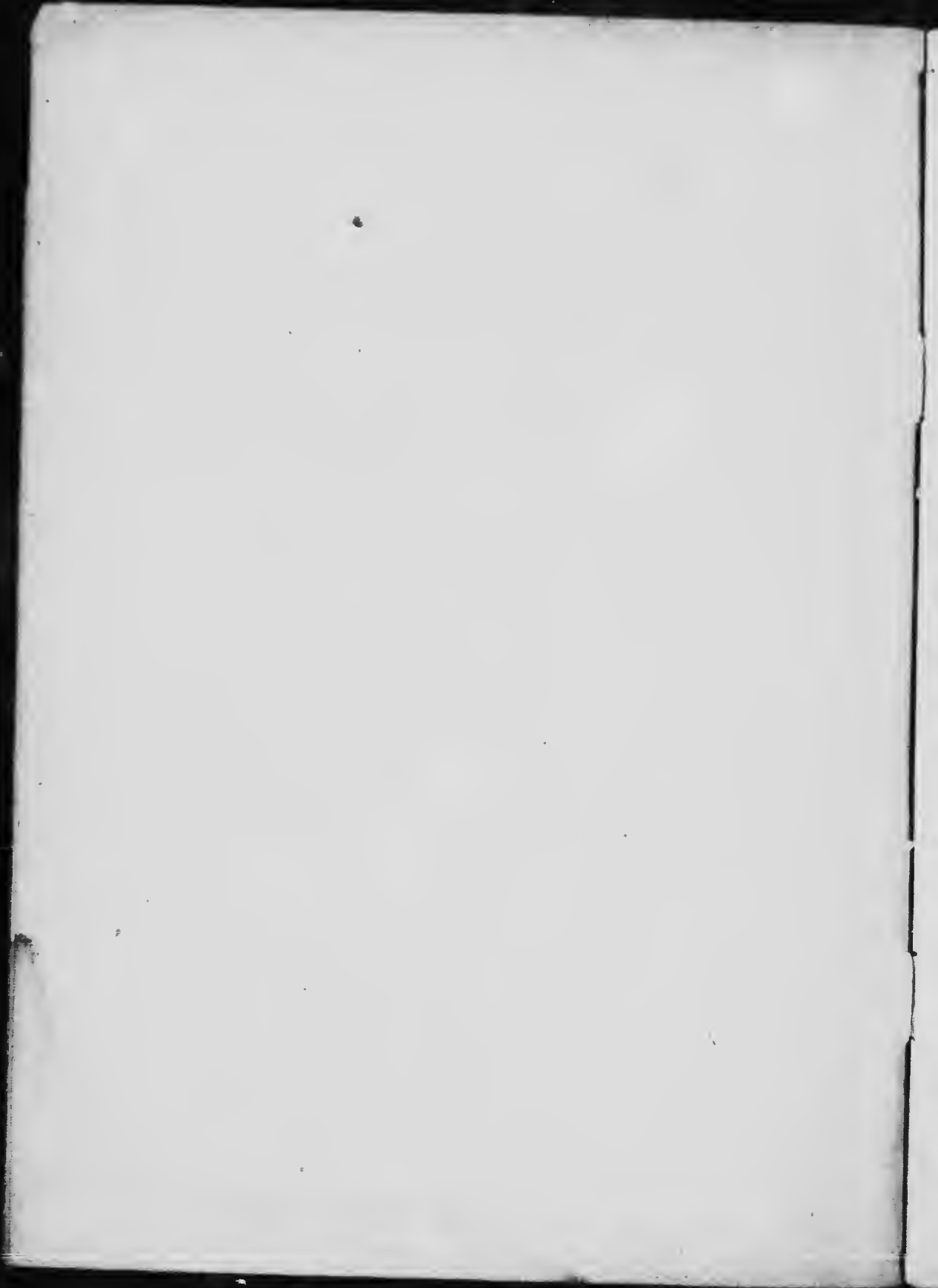
SS

M3

1915

M. Weber

Марина.

Неначе цв'яшок в серце вбитий,
Отсю „Марину” я пишу.
Давно б списать несамовиту,
Так що-ж? сказали б, що брешу;
Що га папів, бачиш, сердитий,
То все такеє і пишу
Про їх собачії звичаї.
Сказали б просто: дурснь лає
За те, що сам кріпак,
Неодукований сіряк.
Неправда! їй-Богу, не лаю!
Мені не жаль, що я не пан,
А жаль мені, і жаль великий,
На просьвіщенних християн.
І звів того не зробить дикий,
Що ви, бючи поклони,
З братами дієте. Закони
Катами писані за вас,
То вам байдуже! В добрий час
У Кнів їздите що-року,
Та сповідаєтесь, нівроку,
У схимника.

Та й те сказать,
Чого я турбуюсь:
Ані злого, ні доброго
Я вже не почую.
А як, кажу, хто не чує,
То тому й байдуже.
Прилітай же з України,
Єдиний мій друже,
Моя думо пречистая,
Вірная дружино,

Та розкажи, моя зоре,
Про тую Марину:
Як вона у пана злого
І за-що страдала —
Та нищечком, щоб не чули,
Або не дознались;
А то скажуть, що на шляхах
Чинимо розбої,
Та ще дальше заправтвдять, —
Пропадем обоє!

(І.)

. . . . .
. . . . .
. . . . . Недавно се було.
Через село весільє йшло,
А пан з костьолу їхав,
Чи управитель, а не пан.
За вихилясами придан,
За зиком та за сьміхом
Ніхто й не бачив, як проїхав
Тої управитель, Лях ледачий.
А він так добре бачив,
А надто молодую.

За-що пак милує Господь
Лихую твар такую,
Як сей правитель? Другий год,
Як він з німецькими плугами
Забрав ся голий в сей куток, —
А що тих бідних покриток
Пустив по сьвіту з байстриюками!
Отже й нічого! А жонатий,
І має двоє діточок,
Як янголяточок.
Дивітесь: вийшла погуляти,
Мов краля, панї молодая
З двома маленькими дітьми.
Із коча пан мій вилізає,
І посила за молодим;
А потім діточок витає

І жінку, кралю молодую,
Аж тричи бідную цілує.
І розмовляючи, пішли
Собі в покої. Незабаром
І молодого привели.
На завтра в город одвезли,
Та й заголили в москалі.
Оттак по нашому звичаю,
Не думавши, кончають!

А молода? Мабуть без пари
Судилось Господом зносить
Красу і молодість. Мов чари,
Розсипалось та розлилось...
І знову в люди довелось
Проситись в найми? Ні, не знову:
Вона вже панна покойова,
Уже Марисею зовуть,
А не Мариною. Найпаче
Сердешній плакати не дають;
Вона ж сховаєть-ся, та й плаче.
Дурна! Їй шкода мужика,
Та жаль сьвятого сіряка.
А глянь лиш гарно кругом себе:
І раю красчого не треба!
Чого ти хочеш, забажай:
Всього дадуть, та ще й багато.
Не треба, кажеш; дайте хату!
Сього вже лучше й не благай!
Бо се — сама здорова знаєш...
Диви ся, огерем яким
Сам пан круг тебе похожає:
Уже чи добрим, чи лихим,
А будеш панською ріднею,
Хиба повісиш ся... За нею
Приходила мати
У пана просити;
Звелів не пускати,
А як прийде — бити.
Що тут їй робити?
Пішла ридаючи в село:

Одним-одно дитя було,
Та й те пропало...

(II.)

Неначе ворон той, летячи,
Про непогоду людям кряче:
Так я про сльози та печаль,
Та про байстрият оттих ледачих,
Хоть і нікому їх не жаль,
Розкажую, та плачу.
Мені їх жаль... Мій Боже милий!
Даруй словам сьвятую силу —
Людськеє серце пробивать,
Людській сльози проливать:
Щоб милость душу осїнила,
Щоб спала тихая печаль
На очи їх, щоб стаю жаль
Моїх дівчаток, щоб навчились
Путями добрими ходить,
Сьвятого Госнода любить,
І брата миловать!

На-силу

Прийшла до-дому. Подивилась:
Цьвіти за образом сьвятим,
І на вікні стоять цьвіти;
На стїнах фарбами хрести,
Неначе добрая картина,
Понамальовані. Марина,
І все Марина, все сама...
Тільки Мариночки нема...
І ледве, ледве вийшла з хати.
Пішла на гору, на прокляті
Палати глянуть, та й пішла
Аж до палат. Під тинном сіла
І ніч цілісїньку сидїла
Та плакала. Уже з села
Ватажники ватагу гнали,
А мати плакала, ридала.
Уже і сонечко зійшло,
Уже й зайшло, смеркати стало, —
Не йде сердешная в село,

Сидить під тином. Проганяли,
Уже й собаками цькували, —
Не йде, та й годі.

А Марина в сукні білій,
Неначе білиця,
Богу молить ся, та плаче,
Замкнута в сьвітлиці.
Опріч пана у сьвітлицю
Ніхто не вступає;
Сам і їсти їй приносить,
І просить, благає,
Щоб на його подивилась,
Щоб утерла очи.
І дивити ся не хоче,
І їсти не хоче.
Мордуєть-ся Лях поганий,
Не зна, що й почати;
А Марина вяне, сохне
У білих палатах.
Уже й літо минуло ся,
Зима вже на дворі;
А Марина сидить собі,
Уже й не говорить
І не плаче. Оттак її
Доконав, небогу,
Той правитель! А все-таки
Не вдіє нічого,
Хоч заріж її, та й годі!
Така вже вродилась!

Раз у-вечері зимою
Марина дивилась
На ліс чорний, а з-за лісу
Червоний дїжою
Місяць сходив. — „І я колись
Була молодою!”
Прошептала, задумалась,
Потім заспівала:

„Хата на помості,
Наїхали гості;

Розплітали коси,
Та стрічки знімали.
А пан просить сала,
А чорт їсти просить.
Гуси, гуси білі
В ирїи полетіли,
А сірі на море.”

(III.)

Завили пси на дворі,
Зареготали ся псарі,
А пан, червоношій аж герить,
Іде в сьвітлицю до Марини,
Як Кирик п'яний.

Нїби в хатї,
На холодї сердешна мати
Під тином, знай, собі сидить.
Стара неначе одуріла.
Мороз мотує, аж скрищить,
Луна червона побіліла,
І сторож боязно кричить.
Щоб злого пана не збудить.
Аж глядь: палати зайняли ся,
Пожар! пожар!... І де взяли ся,
Ті люде в Бога! Мов з землі
Родили ся і тут росли,
Неначе хвилі напливали,
Та і пожар той дивувались.
Та й диво там таки було!
Марина гола на-голо
Перед будинком танцювала
У-парі з матірю, і — страх! —
З ножем окровленим в руках,

І приспівувала:
„Чи не се-ж та кумася,
Що підгикала ся?
Як була я панї
В новому жупанї,
Паничі лицялись,
Руку цілували.” (До матері:)

— А ви до мене на весілля
З того світу прийшли?
Мені вже й косу розплели,
Та пан приїхав. Гиля! гиля!
Чи то не гуси, то пани!
Диви ся! в прій полетіли...
Агу! гиля! до сатани,
До чорта в гості!... Чуеш? чуеш?
У Києві всі дзвони дзвонять.
Чи бачиш? он огонь горить,
А пан лежить собі, читає
І просить пити... А ти знаєш,
Що я зарізала їсію?...
Диви ся! он-де головнею
Стоїть на комні... Чого,
Чого ти дивиш ся на неї?
Се мати, мати! не дивись!
А то з'їси. Ось на — давись!

(Дав дулі і співає:)

„Полюбила москаля,
Та ще й зуби вискаля!
Москалі, москалі
Запасок навезли;
Паничі —
Дукачів;
А поповичі з міста
Навезли намиста.
Бий, дзвоне, бий!
Хмару розбий!
Нехай хмари
На Татари,
А сонечко на христяне!
Еий, дзвоне, бий!”

Мати.

Мариночко! ходімо спать!

Марина.

Ходімо спать, бо завтра рано
До церкви підемо. Поганий —
Диви ся! — лізе цілувать.
Ссь тобі на!

Мати.

Ходімо спать! (До людей:)
Хрещені люде, допоможіте!

Марина.

Беріть мене! беріть, вяжіте!
Ведіть до пана у світлицю!
А ти чи підеш подивить ся,
Якою пашною Марина
У пана в-заперті сидить,
І вяне, сохне, гине, гине
Твоя единая дитина,
Твоя Мариночка? (Співає:)
„Ой гиля, гиля, сірії гуси,
Гиля на Дунай!
Завязала головоньку.
Тепер сиди та думай!”
І пташкам воля, в чистім полі
І пташкам весело літать.
А я зовяпула в чеволі. (Плаче.)
Хоча-б памисто було взять,
Отсе б повісилась... От бачиш,
Тепер і шкода!... Хоч топись!
Чого-ж ти, мамо моя, плачеш?
Не плач, голубочко! дивись:
Се я, Мариночка твоя!
Диви ся: чорная змія
По снігу лізе... Утечу!
У нрїї знову полечу!
Бо я зоз телею вже стала...
Чи він у гості не приходив?
Убили мабуть на війні...
А знаєш, снило ся мені:

Пошкандибала стара мати
Свою Марину доганяти.

У день неначе місяць сходив,
А ми гуляєм по-над морем
У-двох собі. Дивлю ся: зорі
Попадали неначе в воду,
Тільки остала ся одна,
Одна-однісенька на небі.
А я, неначе навісна,
В Дунаєві шукаю броду,
З байстрям розхрістана бреду.
Сьміють ся люде надо мною,
Зовуть покриткою, дурною;
І ти сьмієш ся, а я плачу.
Ба ні, не плачу — регочусь...
Диви ся, як я полечу,
Бо я — сова...

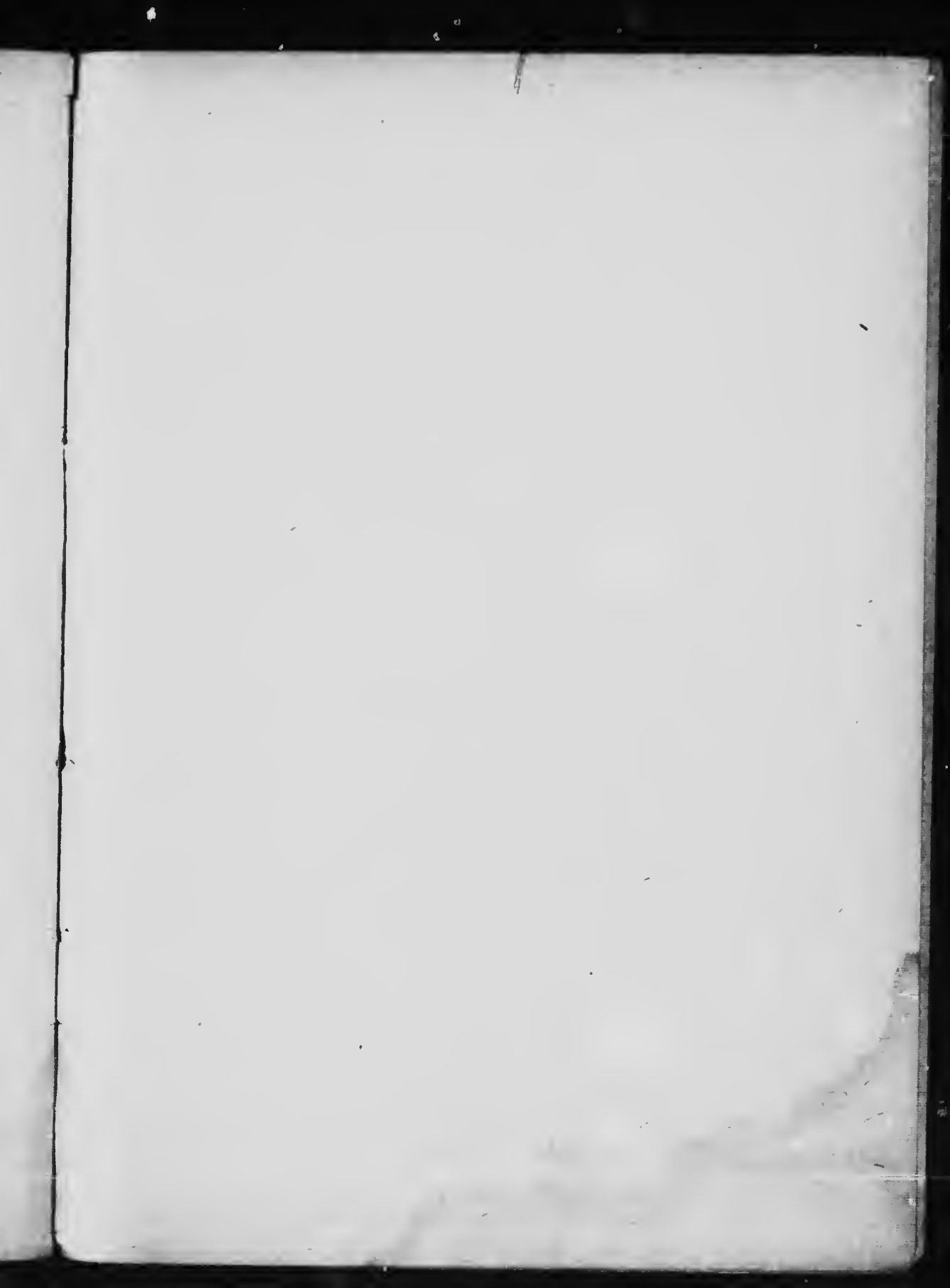
Та й замахала
Неначе крилами, руками
І пострибала через двір
У поле, виючи мов звір.
Пошкандибала стара мати
Свою Марину доганяти.

Пани до одного спеклись,
Неначе добрі поросята;
Згоріли білії палати
А люде тихо розійшлись.

Марини й матери не стало...
Уже весною, як орали,
Два трупи на полі найшли
І на могилі поховали.

1848.
Кос-Арал.

Ілюстрована Шевченнівська бібліотечна.

1. Причизна. З 2 малюнками і портретом.	14. Москалева вринця. З 1 малюнком і портр.
2. Катерина. З 8 малюнками і портретом.	15. Варна. З 1 малюнком і портретом.
3. Тополя. З 1 малюнком і портретом.	16. Титарівна. З 1 малюнком і портретом.
4. Гайдаки. З 15 малюнками і портретом.	17. Марина. З 1 малюнком і портретом.
5. Черниця Мариса. З 1 малюнком і портретом.	18. Сотник. З 1 малюнком і портретом.
6. Утоплена. З 1 малюнком і портретом.	19. Петрусь. З 1 малюнком і портретом.
7. Гамалія. З 1 малюнком і портретом.	20. Тарасова. — Іван Підкова. З 2 малюнками і портретом.
8. Сова. З 1 малюнком і портретом.	21. Русалка. — би тобі довелось. З 1 малюнком і портретом.
9. Брєтєк або Іван Гус. З 1 малюнком і портр.	22. Назар Ст. З 2 малюнками і портретом.
10. Невольниця. З 2 малюнками і портретом.	23. Збірник. — Обидва іршів. З 7 малюнками і портр.
11. Наймичка. З 2 малюнками і портретом.	24. Збірник. — про Україну та незалежність. З 4 малюнками і портретом.
12. Відьма. З 1 малюнком і портретом.	За всі разом. \$1.50.
13. Книжка. З 1 малюнком і портретом.	

Кожний свідомий Українець повинен мати ІСТОРІЮ СВОГО КРАЮ

Видавництво «Канад. Фармер» в порозумінню з Руським гарнею у Вінніпегу передрукувало старокрасне видання Проф. М. Грушевського

ІЛЮСТРОВАНУ ІСТОРІЮ УКРАЇНИ

в комплекті. Історія є популярна і зрозуміла для кожного. В старім краю випродано два видання, тепер вже час щоби по 4-ох літах появилася третій наклад. Це величезна книга, має 516 сторін, 416 образків. — Ціна \$3.00.

Замовлення висилайте на адресу:

Ruska Knyharnia

848-850 Main St.

Winnipeg, Man.